

Recenzja

R. B. PIERROT. 2005. **Les bryophytes du Centre-Ouest. Classification, détermination, répartition.** Bulletin de la Société Botanique du Centre-Ouest, Nouvelle Série, Numéro special 5–1982 Deuxième tirage. 123 str., 1 mapa. Miękka opr., format 16,0 × 22,5 cm. Société Botanique du Centre-Ouest, Saint-Sulpice-de-Royan. Cena: nie podano. ISSN 0759-934X.

Francja była ongiś potęgą briologiczną, a nazwiska C. Montagne'a, T. Husnota, F. Renaulda, J. Cardota, I. Thériota, P. Allorge'a, R. Potiera de la Varde'a czy M. Bizota zapisały się złotymi zgłoskami w historii nauki o mchach. Zasadniczy problem tkwi jednak w tym, że poświęcili się oni głównie badaniom mchów egzotycznych, opisując w niezliczonych publikacjach tysiące nowych taksonów tych roślin. Znacznie gorzej na tym tle przedstawiają się badania brioflory samej Francji, która jest niestety dość słabo i nierównomiernie zbadana pod względem briologicznym, na pewno znacznie gorzej niż sąsiednie kraje, takie jak Niemcy czy Wielka Brytania. Poważny wpływ na ten stan rzeczy miał również słabo rozwinięty ruch amatorski we Francji, który w przypadku dobrej organizacji jest źródłem ogromnej liczby danych do rozmieszczenia geograficznego gatunków. Stosunkowo słabe poznanie lokalnego rozmieszczenia mszaków we Francji odczuwa dotkliwie każdy badacz zajmujący się ich chorologią i próbujący przedstawić na mapach zasięgi wielu rzadszych gatunków w tym kraju.

Jednym z lepiej zbadanych pod względem briologicznym regionów Francji jest środkowy zachód tego kraju leżący w tzw. Bramie Poitou i Aunis. Rozciąga się on między Loarą a ujściem Garonny i rzeką Dordogne na południu po Plateaux de Limousin i rzekę Vienne na wschodzie. Jest to obszar nizinny, wypełniony w większości utworami trzeciorzędowymi oraz wapieniami jurajskimi i kredowymi. Pod względem administracyjnym obejmuje on 5 departamentów: Charente-Maritime, Vandée, Deux-Sèvres, Charente i Vienne. W 1974 r. autor omawianego tu klucza opublikował jego pierwszą wersję zatytułowaną *Clés de détermination des Bryophytes de la région Poitou-Charentes-Vandée*, który po uzupełnieniach i zmianach ukazał się drukiem w 1982 r. pod obecnym tytułem. Omawiane tu wydanie jest reprintem tego ostatniego wydania. Wielka niestety szkoda, że autor zrezygnował z przygotowania zrewidowanego wydania tego klucza, który uwzględniałby liczne zmiany taksonomiczne i nomenklatoryczne jakie zaszły w briologii w ostatnich dwóch dekadach oraz nowe dane do flory tego obszaru.

Opracowanie składa się z dwóch części. W pierwszej znajduje się wykaz systematyczny rodzin i rodzajów, definicje elementów geograficznych oraz 3 klucze do oznaczania rodzajów wątrobowców, mchów ortotropowych i mchów pleurokarpowych. Część druga zawiera przegląd systematyczny rodzajów oraz klucze do oznaczania gatunków do nich należących. Dla każdego gatunku podane są dane ekologiczne, przynależność do elementu geograficznego oraz informacje o lokalnym rozmieszczeniu z podaniem departamentów, w których zostały one stwierdzone i określeniem częstości występowania.

Flora mszaków środkowego zachodu Francji jest dość bogata. Stwierdzono tu 547 gatunków, w tym 128 gatunków wątrobowców i glików, 23 gatunki torfowców i 396 gatunków mchów. Blisko połowa z nich (44,43%) reprezentuje gatunki atlantyckie i śródziemnomorskie, reszta to gatunki umiarkowane i borealne oraz kosmopolityczne. Jest to typowy skład fitogeograficzny brioflory dla tej części Europy.

Omawiany klucz cieszy się sporym wzięciem wśród briologów francuskich, czego najlepszym dowodem jest wyczerpanie oryginalnego wydania i konieczność opublikowania reprintu. Dla briologów zagranicznych jest to bardzo ważne źródło informacji o występowaniu gatunków w tym dużym regionie Francji. – RYSZARD OCHYRA, ul. Gołaśka 15/25, 30-619 Kraków, Polska.